

Antwoorden van de minister van Buitenlandse Zaken, de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en de minister van Infrastructuur en Milieu op het verzoek van de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken van 11 december 2014 inzake Brief van *Dutch Don't Drown Foundation* d.d. 28 november 2014 inzake het WHO-rapport *Global report on drowning*.

De stichting laat in haar brief de sterke betrokkenheid bij het grote aantal verdrinkingen wereldwijd zien en geeft aan graag samen met de ministeries van Buitenlandse Zaken en Volksgezondheid, Welzijn en Sport haar kennis te willen inzetten in het terugdringen van het aantal verdrinkingen wereldwijd.

De brief bevat zes specifieke vragen, die wij hieronder beantwoorden.

1. Hebben de ministers van VWS en Buitenlandse Zaken kennis genomen van door de WHO uitgebracht *Global report on drowning*?

Ja.

2. Wie is er verantwoordelijk voor het beleid t.a.v. verdrinkingen in Nederland?

De overheid is verantwoordelijk om burgers te beschermen tegen risico's waar ze geen invloed op hebben. In dit geval betreft dit het regelen van de veiligheid van zwemlocaties. Burgers hebben daarnaast een eigen verantwoordelijkheid om zich te beschermen tegen risico's die ze zelf kunnen beperken. Dat neemt niet weg dat de overheid door gerichte voorlichting en bevordering van gezond gedrag onnodige verdrinkingen kan beperken. Er is een gedeelde verantwoordelijkheid voor de veiligheid van de omgeving, gericht op het voorkomen van verdrinkingen. De minister van Infrastructuur en Milieu is verantwoordelijk voor de Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden. Op basis van deze wet geldt dat de houder van een zwembad of andere badinrichting voldoende toezicht moet houden om verdrinkingen zoveel mogelijk te voorkomen. Hetzelfde geldt voor de houder van een aangewezen zwemlocatie (in oppervlaktewater), voor zover die locatie tevens wordt aangemerkt als badinrichting (een zogeheten C-locatie). Daarnaast spreekt het vanzelf dat ouders en andere begeleiders van badende en zwemmende kinderen en andere personen die onder hun toezicht staan, de verantwoordelijkheid hebben om het risico op verdrinking zoveel mogelijk te beperken. Het ministerie van VWS is verantwoordelijk voor de veiligheid van de privéomgeving. Dit komt het meest direct tot uiting in maatregelen gericht op voedsel- en productveiligheid. Daarnaast zijn er verschillende voorlichtingsmaterialen voor ouders ontwikkeld gericht op de preventie van verdrinkingen in de privéomgeving¹. De minister van VWS is tevens verantwoordelijk voor het sportbeleid, waaronder de zwemsport. Het

¹ Zie de website van stichting VeiligheidNL: www.veiligheid.nl

zwemonderwijs verloopt in Nederland via de ouders zelf en basisscholen kunnen vrijwillig kiezen om zwemonderwijs in het lesaanbod op te nemen.

3. Het rapport adviseert landen een nationaal *water safety* plan te ontwikkelen. Kunnen de ministers aangeven in hoeverre er in Nederland sprake is van een dergelijk plan, waarbij ook de bijzondere gemeenten Bonaire, St. Eustatius en Saba alsmede de landen Curaçao, Sint Maarten en Aruba en Suriname van belang zijn?

Iedere verdrinkingsdode is een tragedie. Gelukkig kent Nederland een relatief laag aantal verdrinkingen in badinrichtingen, op zwemlocaties en in de privéomgeving, zeker in vergelijking met andere landen. Uit het rapport van de WHO blijkt dat in hoge inkomenslanden er gemiddeld 2,3 doden per 100.000 inwoners vallen als gevolg van verdrinkingen. In Nederland is dit ongeveer 0,5 dode per 100.000 inwoners².

Ook is het zo dat 92 % van de kinderen minimaal één zwemdiploma (A) haalt en 38 % haalt zwemdiploma C.³

Het feit dat een zeer groot deel van de Nederlandse jeugd (en zeer waarschijnlijk ook de totale bevolking) beschikt over een zwemdiploma, draagt, naast aandacht en regels voor de veiligheid van zwembaden en andere badinrichtingen, bij aan het lage aantal verdrinkingen. Wij zijn daarom van mening dat er geen noodzaak is om in Nederland een nationaal *water safety* plan op te stellen.

De landen Curaçao, Sint Maarten, Aruba zijn onderdeel van het Koninkrijk, maar dragen een eigen beleidsverantwoordelijkheid, ook ten aanzien van verdrinkingen.

Suriname is zoals bekend een onafhankelijk land.

4. Zijn de ministers ook van mening dat alle organisaties die zich bezig houden met verdrinking als platform moeten functioneren?

Wij zien geen aanleiding om vanuit de Rijksoverheid het creëren van een platform te stimuleren. Het staat betrokken organisaties uiteraard vrij om (meer) gezamenlijk op te trekken in de preventie van verdrinkingen.

5. Hoe komt het dat er geen volledige statistieken beschikbaar zijn van dodelijke en niet-dodelijke verdrinkingen in Nederland?

² Uit gegevens van stichting VeiligheidNL blijkt dat in 2013 negen kinderen (0-14 jaar) zijn overleden en 94 kinderen (0-12 jaar) opgenomen in het ziekenhuis met verdrinking als oorzaak. Verder worden gemiddeld 90 kinderen (0-12 jaar) behandeld op de SEH in verband met verdrinking. Voor de gehele bevolking dateren de meest recente cijfers uit 2011. In dat jaar overleden 70 personen door verdrinking ten gevolge van een privé- of sportongeval en vonden 290 ziekenhuisopnamen plaats vanwege een verdrinkingongeval. Gemiddeld vinden 100 à 170 SEH-behandelingen per jaar plaats in verband met verdrinking. De helft van de dodelijke slachtoffers van een verdrinking was een oudere van 55 jaar of ouder.

Het aantal dodelijke slachtoffers en ziekenhuisopnames van kinderen met verdrinking als oorzaak, laat al jaren een daling zien.

³ Factsheet Zwemvaardigheid 2014. Mulier Instituut, november 2015.

Er is een goed inzicht in het aantal ernstige verdrinkingen, dat wil zeggen verdrinkingen waarbij een bezoek aan het ziekenhuis noodzakelijk was. Deze worden geregistreerd door de deelnemende SEH's in het Letselinformatiesysteem van Stichting VeiligheidNL (gefinancierd door het ministerie van VWS). Ook verdrinkingen die de dood tot gevolg hebben, worden geregistreerd en komen tot uiting in de doodsoorzakenstatistiek van het CBS.

Het klopt dat de verdrinkingen die goed afgelopen zijn, niet in de statistieken opgenomen zijn. Experts schatten dat 10% van de verdrinkingen in de bekende registraties wordt opgenomen. Als de ademhalingsstoornis beperkt is geweest en er geen noodzaak was tot bezoek aan het ziekenhuis, wordt de verdrinking meestal niet geregistreerd, behalve als de Reddingsbrigade betrokken is geweest bij de redding. Verder zijn er nog gevallen die worden vastgelegd in het logboek van de eigenaar van een zwembad of andere badinrichting. Deze gegevens worden niet nationaal verzameld.

6. Zijn de ministers ook van mening dat er een taak ligt om, middels het verspreiden van kennis over zwemonderwijs, een bijdrage te leveren aan het terugdringen van verdrinkingen wereldwijd? Zijn zij bereid om in eendrachtige samenwerking tussen de ministeries en andere partijen te werken aan een gezamenlijk platform wat hier invulling aan kan geven?

Vooropgesteld dat er een goede infrastructuur is om de kennis over zwemonderwijs in Nederland te borgen en te verspreiden, zijn wij van mening dat de zwembranche zelf het beste de afweging kan maken of die kennis op verzoek ook gedeeld kan worden met andere landen of internationale organisaties. Voor de Rijksoverheid is geen initiërende rol weggelegd.